

PAUL FILIP, „BELLU PANTEON NAȚIONAL“ EDITURA CARTER, BUCUREȘTI, 1998

Adrian Majuru

Valoarea pe care o asemenea lucrare o reprezintă pentru istoriografia noastră modernă are cel puțin o dublă semnificație: temporalitatea așezată într-o perspectivă istorică nouă, a atemporalității, a împăcării profanului cu sacrul și spațialitatea care se restrânge, apropiind vecinătatea – atât de hulită de altfel – dispărând barierele rasei, profesiunilor, conștiințelor, etc.

Cimitirul, totdeauna privit ca o altfel de lume și așezat mult în afara lumii vii este de fapt redimensionarea propriilor noastre existențe într-o formă miniaturală care absoarbe ultimele gesturi, gânduri, dorințe.

Cimitirul Belu adună în spațiul său restrâns întreaga evoluție istorică a orașului nostru; întreaga sa moștenire funerară este o succesiune de „amprente“ unde se regăsească – asemeni unor instantanee fotografice – gustul și rafinamentul ambiantal specific perioadelor istorice și al colectivităților care le-au pus în mișcare; în mod special, ele reprezintă o ultimă semnificație a unei existențe încărcată de noblețea rangului, vârstei sau profesiunii în exterior și de profuzimea trăirilor ale căror neîmpliniri apar adeseori într-un scurt epitaf.

Istoria societății bucureștene moderne din perspectiva atemporalității; a lumii „veșnice“ atât de diferită de îngustul cotidian mizer – ce apare într-un izbitor contrast cu împlinirea „gloriei cerești“ și ca ultimă reflectare a imaginarului colectiv modern – este inedită în istoriografia noastră din ultimii ani.

Dincolo de valoarea istorică, arhitecturală, artistică sau cartografică, monumentul funerar este o ultimă rezonanță a unei societăți al cărei specific se regăsește în toate accesoriile complexului funerar, de la epitaf la ultimul ornament. Adeseori monumentul funerar este o finală reprezentare a personalității defunctului (mausoleul Iuliei Hașdeu, de exemplu).

Cimitirul, ca punct final al oricărei existențe este o completă radiografie miniaturală a lumii vii, radiografie care însoțește fiecare comunitate umană indiferent de specificul ei: rural sau urban.

Volumul de față reia tema mai veche a istoricului Gheorghe Bezviconi, dorindu-se a fi o completare a informației și imaginii.

Inexistența comentariului-eseu care ar fi trebuit să însoțească fiecare compartimentare a volumului rămâne principalul neajuns al acestei opere istoriografice interesante. Pentru marele public – neinițiat în istoricul și simbolistica funerară a unui secol și jumătate de istorie – este o simplă consumare a curiozității sau cel mult o completare a propriului imaginar funerar la nivelul vizualizării.

Pentru publicul inițiat – mai restrâns numeric – volumul completează informația cronologică și fotografică însă atât. Studiul legat de evoluția istorică, arhitecturală și artistică lipsește.

Lipsește de asemenea trimiterea la importanța studiului istoriei din perspectiva imaginarului funerar ca retrospectivă a vieții parcurse de defunct și redusă la simboluri atât de bine prezente în accesoriile artistice ale monumentelor funerare.

Din acest punct de vedere discuția rămâne desigur deschisă oricărei opinii.

Volumul „Bellu. Panteon Național“ vine astfel ca o provocare pentru istoriografia contemporană românească, impunându-i ca o necesitate desăvârșirea materialului publicat cu studii de rigoare.

Pe de altă parte, cartea este o trimitere subtil sugerată la un studiu asupra imaginarului colectiv urban indisolubil legat de problematica morții – subiect aproape inexistent în istoriografia românească contemporană – studiu care, o dată împlinit ar completa ceea ce a realizat cu atâta perseverență domnul Paul Filip.

În ultimă instanță, acest prim volum pune în valoare aspectul istoric – din perspectivă cronologică –, arhitectural și artistic, ceea ce îl așează între sursele istorice obligatorii pentru studiul comunității moderne bucureștene.

***Bellu – National Pantheon.
A short Historiographic signification***

The photo album stresses the value of the monuments in the Bellu cemetery, confirming, thus, its quality of national pantheon.